

iDecide

www.idecide-project.eu

Μετανάστες Μαθητές

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission. This publication and all its contents reflect the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
[Project number: 562184-EPP-1-2015-1-CY-EPPKA3-PI-FORWARD]

Γενικές Οδηγίες για Μετανάστες, Αιτούντες Άσυλο και Πρόσφυγες

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους, όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.
2. Έχετε μια σαφή εικόνα του ακαδημαϊκού προφίλ των μαθητών αυτών, με ειδική έμφαση στα προγενέστερα ακαδημαϊκά τους επιτεύγματα, έτσι ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη της ύλης που έχουν ήδη διδαχθεί. Μια σημαντική πρόκληση για αυτή την ομάδα μαθητών είναι η αναγνώριση των ακαδημαϊκών τους επιτευγμάτων.
3. Δώστε ιδιαίτερη έμφαση στη διδασκαλία της γλώσσας υποδοχής (επιπλέον προσωποποιημένη διδασκαλία, ενισχυτική διδασκαλία).
4. Ενθαρρύνετε την κοινωνική ενσωμάτωση αυτών των μαθητών μέσω της οργάνωσης της εργασίας σε μικρές ομάδες για την εκπόνηση κοινών μαθησιακών δραστηριοτήτων και εξωσχολικών εκδηλώσεων. Κάντε σίγουρο πως στο πλαίσιο αυτών των ομάδων διασφαλίζεται η ελάχιστη γλωσσική επικοινωνία (π.χ. χρησιμοποιήστε μαθητές-μεταφραστές ή εξασφαλίστε ότι τουλάχιστον δυο μέλη της ομάδας μιλάνε την ίδια γλώσσα).
5. Αποφύγετε τη χρήση πιθανών προσβλητικών στερεοτυπικών αναφορών σε πολιτιστικές, θρησκευτικές, εθνικές ή άλλες ομάδες κατά τη διδασκαλία.
6. Προσδιορίστε τις ομοιότητες και τις διαφορές των αξιών των διαφόρων ομάδων μέσα στην τάξη. Σχεδιάστε δραστηριότητες που δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να εκφράσουν τις προσωπικές αξίες και πεποιθήσεις τους έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια αίσθηση του «ανήκειν» στην ομάδα.
7. Διδάξτε θέματα που αφορούν άλλες κουλτούρες, χώρες και θρησκείες με έναν απροκατάληπτο τρόπο, θέτοντας υπό αμφισβήτηση και αποδομώντας απόψεις για τον πολιτισμό και τη θρησκεία.
8. Δώστε στους μαθητές διάφορες ευκαιρίες και τρόπους ώστε να εκφράσουν τις εμπειρίες της ζωής τους. Η τέχνη και αφήγηση ιστοριών είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές τεχνικές σε αυτή την περίπτωση.

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Ανακοινώσεις/Σήμανση στο σχολείο

Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.

Κοινότητα

1. Εξηγήστε με σαφήνεια τόσο στους μαθητές, όσο και στους γονείς, με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα, εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
2. Συνεργαστείτε με ήδη ενσωματωμένες στην ελληνική κοινωνία οικογένειες μεταναστών δεύτερης γενιάς από τις ίδιες εθνικές ή γλωσσικές κοινότητες με αυτές των νέων μαθητών μεταναστών, ζητώντας τους να λειτουργήσουν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ή ακόμα και απλώς ως μεταφραστές, ώστε να διευκολύνουν τη γονική συμμετοχή των νέων οικογενειών μεταναστών στο σχολείο. Η οδηγία αυτή αφορά περισσότερο τους μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς.

Προσαρμογές του Εκπαιδευτικού Προγράμματος

1. Εφαρμόστε μια συνοπτική μορφή του αναλυτικού προγράμματος, ώστε να δώσετε τη δυνατότητα σε αυτούς τους μαθητές να αναπληρώσουν βασικές έννοιες (κυρίως για μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς).
2. Δώστε ιδιαίτερη έμφαση στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής με επιπλέον διδακτικές ώρες.
3. Εφαρμόστε εξωσχολικές δραστηριότητες, έτσι ώστε να επιτύχετε το στόχο της κοινωνικής ενσωμάτωσης αυτών των μαθητών στη σχολική κοινότητα.

Πειθαρχία

Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους ταυτότητας, όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα ή η θρησκεία τους.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις / Εκδρομές / Κατασκηνώσεις / Σχολικές ανταλλαγές / Εκδρομές στο Εξωτερικό

Οργανώστε σχολικές εκδηλώσεις, projects και επισκέψεις, τα οποία προωθούν την διαπολιτισμική κατανόηση και λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες των μεταναστών μαθητών. Αποφύγετε εκδηλώσεις φολκλορικού χαρακτήρα (π.χ. φεστιβάλ μαγειρικής, μουσικής ή χορού των «ξένων»), καθώς αυτές μπορεί να εντείνουν τα στερεότυπα θέτοντας τους μαθητές μετανάστες ή πρόσφυγες στο επίκεντρο της προσοχής λόγω της καταγωγής τους. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις θεωρούν τον πολιτισμό ως κάτι στατικό και μόνιμο και όχι ως κάτι που μπορεί να είναι ρευστό και να αλλάζει.

Φαγητό (Κυλικείο / Επισκέψεις / Κατασκηνώσεις / Εκδρομές)

Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής ανοχής που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο για κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο, ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν φαγητό στο σχολικό κυλικείο που επιτρέπεται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Άλλα (Εκπαίδευση/Σχολικό σύστημα)

1. Εξηγήστε με σαφήνεια τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
2. Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.

Άλλα (εξωσχολικές δραστηριότητες)

Εφαρμόστε εξωσχολικές δραστηριότητες, έτσι ώστε να επιτύχετε το στόχο της κοινωνικής ενσωμάτωσης αυτών των μαθητών στη σχολική κοινότητα.

Γονείς/Σύλλογοι Γονέων

1. Ενισχύστε την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών μέσω της διοργάνωσης συζητήσεων με γονείς μαθητών μεταναστών, προσφύγων ή αιτούντων άσυλο, αλλά και μέσω της συστηματικής τους επιμόρφωσης αναφορικά με τις κυρίαρχες αξίες αυτών των ομάδων μαθητών από εκπροσώπους των αντίστοιχων κοινοτήτων
[Αναφορά: McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. Review of educational research, 75(3), 329-364.]

2. Εξηγήστε με σαφήνεια, τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς, με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα, εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
3. Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.
4. Συνεργαστείτε με ήδη ενσωματωμένες στην ελληνική κοινωνία οικογένειες μεταναστών δεύτερης γενιάς από τις ίδιες εθνικές ή γλωσσικές κοινότητες με αυτές των νέων μαθητών μεταναστών, ζητώντας τους να λειτουργήσουν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ή ακόμα και απλώς ως μεταφραστές, ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γονική συμμετοχή των νέων οικογενειών μεταναστών στο σχολείο. Η οδηγία αυτή αφορά περισσότερο τους μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς.

Ασφάλεια

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.
2. Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.

Προγραμματισμός Εκδηλώσεων

Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής ανοχής, που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο για κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο, ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν τρόφιμα στο σχολικό κυλικείο που επιτρέπονται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Σχολικά διαλείμματα

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την

παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.

2. Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής ανοχής, που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο για κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν τρόφιμα στο σχολικό κυλικείο που επιτρέπονται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Σχολικές Γιορτές / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Οργανώστε σχολικές εκδηλώσεις, projects και επισκέψεις, τα οποία προωθούν την διαπολιτισμική κατανόηση και λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες των μεταναστών μαθητών. Αποφύγετε εκδηλώσεις φολκλωρικού χαρακτήρα (π.χ. φεστιβάλ μαγειρικής, μουσικής ή χορού των «ξένων»), καθώς αυτές μπορεί να εντείνουν τα στερεότυπα θέτοντας τους μαθητές μετανάστες ή πρόσφυγες στο επίκεντρο της προσοχής λόγω της καταγωγής τους. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις θεωρούν τον πολιτισμό ως κάτι στατικό και μόνιμο και όχι ως κάτι που μπορεί να είναι ρευστό και να αλλάζει.

Σχολικά έργα (projects)

Οργανώστε σχολικές εκδηλώσεις, projects και επισκέψεις, τα οποία προωθούν την διαπολιτισμική κατανόηση και λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες των μεταναστών μαθητών. Αποφύγετε εκδηλώσεις φολκλωρικού χαρακτήρα (π.χ. φεστιβάλ μαγειρικής, μουσικής ή χορού των «ξένων»), καθώς αυτές μπορεί να εντείνουν τα στερεότυπα θέτοντας τους μαθητές μετανάστες ή πρόσφυγες στο επίκεντρο της προσοχής λόγω της καταγωγής τους. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις θεωρούν τον πολιτισμό ως κάτι στατικό και μόνιμο και όχι ως κάτι που μπορεί να είναι ρευστό και να αλλάζει.

Ενδυμασία στο σχολείο

Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής, ανοχής που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο σε κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν φαγητό στο σχολικό κυλικείο, που επιτρέπεται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Υποστήριξη μαθητών

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την

παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.

2. Εξηγήστε με σαφήνεια, τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς, με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
3. Συνεργαστείτε με ήδη ενσωματωμένες στην ελληνική κοινωνία οικογένειες μεταναστών δεύτερης γενιάς από τις ίδιες εθνικές ή γλωσσικές κοινότητες με αυτές των νέων μαθητών μεταναστών, ζητώντας τους να λειτουργήσουν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ή ακόμα και απλώς ως μεταφραστές, ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γονική συμμετοχή των νέων οικογενειών μεταναστών στο σχολείο. Η οδηγία αυτή αφορά περισσότερο τους μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς.
4. Αναθέστε το ρόλο του συμβούλου σε μαθητές αυτών των ομάδων σε εκπαιδευτικούς με ειδίκευση στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Βασικό καθήκον αυτών των εκπαιδευτικών συμβούλων είναι η υποστήριξη αυτών των μαθητών ώστε να ξεπεράσουν πιθανά τραύματα που έχουν βιώσει και να ενσωματωθεί όσο το δυνατόν καλύτερα στο νέο πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον της χώρας και του σχολείου. [Αναφορά: Banks, J. A. (1994). An introduction to multicultural education. Needham Heights: Allyn and Bacon]

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

1. Ενισχύστε την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών μέσω της διοργάνωσης συζητήσεων με γονείς μαθητών μεταναστών, προσφύγων ή αιτούντων άσυλο, αλλά και μέσω της συστηματικής τους επιμόρφωσης αναφορικά με τις κυρίαρχες αξίες αυτών των ομάδων μαθητών από εκπροσώπους των αντίστοιχων κοινοτήτων.

[Αναφορά: McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. Review of educational research, 75(3), 329-364.]

Μετανάστες Μαθητές

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

1. Εφαρμόστε θεραπευτικού τύπου παρεμβάσεις. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικής τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.

[Αναφορά: Gibson, M. A. (1987). The school performance of immigrant minorities: A comparative view. *Anthropology & education quarterly*, 18(4), 262-275.]

2. Κάντε τις κατάλληλες προσαρμογές στο Αναλυτικό Πρόγραμμα ώστε να παρουσιάσετε το φαινόμενο της μετανάστευσης μέσα στην Ιστορία καθώς και το συναφές με το φαινόμενο αυτό έργο συγγραφέων, ιστορικών, καλλιτεχνών και διανοούμενων από διάφορα πεδία.
3. Αμφισβητήστε και αποδομήστε τα στερεότυπα σε σχέση με τους μετανάστες, όπου αυτά εμφανίζονται μέσα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των τραγουδιών, ποιημάτων, λογοτεχνίας, μαθηματικών και άλλων περιοχών.
4. Διακοσμήστε τις τάξεις σας με φωτογραφίες διαφορετικών ανθρώπων που είναι πρότυπα προς μίμηση, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων μεταναστών. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό που έχει εκδώσει η UNICEF ή άλλοι εθνικοί και διεθνείς φορείς και ΜΚΟ.

[Αναφορά: Suárez-Orozco, C., Suárez-Orozco, M. M., & Todorova, I. (2009). *Learning a new land: Immigrant students in American society*. Harvard University Press.]

5. Δώστε χρόνο στους μαθητές να αφηγηθούν εμπειρίες της ζωής τους. Πρόκειται για έναν από τους πιο σημαντικούς τρόπους, ώστε να υπάρξει αλληλοκατανόηση μεταξύ των μαθητών. Ενσωματώστε στο μάθημά σας ιστορίες μεταναστών, όπως αυτές καταγράφονται στη Λογοτεχνία ή μέσω της εξιστόρησης οικογενειακών ιστοριών ή μέσω πρότζεκτ ψηφιακών αφηγήσεων, στα οποία οι μαθητές μπορούν να μάθουν ότι και άνθρωποι από τη δικιά τους χώρα έχουν μεταναστεύσει σε άλλες. Είναι πολύ καλό να συμβουλευέστε τους μαθητές να αναφέρουν ιστορίες από το κοντινό κοινωνικό τους περιβάλλον, φροντίζοντας ωστόσο να μη βρεθούν στο επίκεντρο οι μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Συχνά, παρά τις καλύτερες προθέσεις, οι μαθητές αυτοί στοχοποιούνται μέσω τέτοιων αφηγήσεων.

[Αναφορά: Sfard, A., & Prusak, A. (2005). Telling identities: In search of an analytic tool for investigating learning as a culturally shaped activity. *Educational researcher*, 34(4), 14-22.]

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

Πειθαρχία

Οργανώστε προγράμματα μετά τη λειτουργία του σχολείου (π.χ. βραδινές τάξεις ή θερινά προγράμματα) με στόχο τη γλωσσική και ακαδημαϊκή ενίσχυση των μεταναστών μαθητών μέσα σε ένα ασφαλές, ευχάριστο και επιτηρούμενο περιβάλλον.

[Αναφορά: Lucas, T., Henze, R., & Donato, R. (1990). Promoting the success of Latino language-minority students: An exploratory study of six high schools. Harvard Educational Review, 60(3), 315-341]

Ασφάλεια

Προσφέρετε προγράμματα μετά τη λειτουργία του σχολείου (π.χ. βραδινές τάξεις ή θερινά προγράμματα) με στόχο τη γλωσσική και ακαδημαϊκή ενίσχυση των μεταναστών μαθητών μέσα σε ένα ασφαλές, ευχάριστο και επιτηρούμενο περιβάλλον.

[Αναφορά: Lucas, T., Henze, R., & Donato, R. (1990). Promoting the success of Latino language-minority students: An exploratory study of six high schools. Harvard Educational Review, 60(3), 315-341]

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ορισμός των μεταναστών:

Σύμφωνα με τη συνθήκη του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα:

«Ο όρος *μετανάστης* στο άρθρο 1.1. νοείται ως μια κατηγορία η οποία καλύπτει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες λαμβάνεται με ελεύθερη βούληση η απόφαση κάποιος να μεταναστεύσει για λόγους αναζήτησης καλύτερων συνθηκών ζωής, αλλά χωρίς την επιρροή κάποιου πιεστικού εξωτερικού παράγοντα.» (1)

Αυτός ο ορισμός διαφοροποιεί σαφώς τους μετανάστες από τους πρόσφυγες, τους εκτοπισμένους ή άλλες κατηγορίες, οι οποίοι δια της βίας εγκαταλείπουν τα σπίτια τους. Οι μετανάστες είναι άνθρωποι οι οποίοι επιλέγουν πότε θα φύγουν από την πατρίδα τους και που θα πάνε έστω και αν σε αρκετές περιπτώσεις οι σχετικές επιλογές είναι πολύ περιορισμένες. Ο ειδικός αγορητής της Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα του ΟΗΕ έχει προτείνει ως μετανάστες να θεωρούνται οι εξής:

(α) Άτομα τα οποία βρίσκονται έξω από την επικράτεια της χώρας της οποίας αποτελούν πολίτες και άρα δεν απολαμβάνουν τη νομική προστασία που απορρέει από αυτή τους την ιδιότητα (καθώς βρίσκονται εντός της επικράτειας μιας άλλης χώρας)

(β) Άτομα που δεν απολαμβάνουν τη γενική νομική αναγνώριση των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν τα άτομα τα οποία γίνονται δεκτά ως πρόσφυγες σε μια χώρα

(γ) Άτομα που δεν απολαμβάνουν τη γενική νομική αναγνώριση των δικαιωμάτων τους ως αποτέλεσμα διπλωματικών συμφωνιών, visas ή άλλων συμφωνιών.²

Οι μετανάστες μπορούν να διακριθούν σε πρώτης ή δεύτερης γενιάς. Ο όρος «πρώτης γενιάς» μπορεί να αναφέρεται είτε σε άτομα που γεννήθηκαν σε μια χώρα, αλλά μετεγκαταστάθηκαν σε μια άλλη σε νεαρή ηλικία ή στα παιδιά που γεννήθηκαν σε μια χώρα στην οποία μετεγκαταστάθηκαν οι γονείς τους. Ο όρος «δεύτερη γενιά» αναφέρεται στα παιδιά των μεταναστών πρώτης γενιάς. Οι μετανάστες της πρώτης γενιάς αντιμετωπίζουν δύσκολες και πιεστικές εκπαιδευτικές προκλήσεις.

[Αναφορές:

(1) http://www.coe.int/t/democracy/migration/default_en.asp

(2) Gabriela Rodríguez Pizarro, Special Rapporteur of the Commission on Human rights in A/57/292, Human rights of migrants, Note by the Secretary-General. 9 August 2002.]

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Η ενσωμάτωση μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο έχει αποτελέσει κεντρικό ζητούμενο σε πολλά εκπαιδευτικά συστήματα σε όλο τον κόσμο τις τελευταίες δυο δεκαετίες ιδιαίτερα μετά τις αλλαγές στην ανατολική Ευρώπη και τους πολέμους στη μέση ανατολή (Simon, Malgorzata & Beatriz, 2007).

Τόσο εθνικής όσο και διεθνούς εμβέλειες μελέτες, συχνά δείχνουν ότι οι επιδόσεις των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο είναι σημαντικά χαμηλότερες σε σχέση με τους υπόλοιπους μαθητές. Ωστόσο, εάν εξεταστεί η επίδραση κοινωνικο-οικονομικών, κοινωνικο-πολιτιστικών και σχολικών παραγόντων στη σχετική επίδοση των πρώτης και δεύτερης γενιάς μεταναστών μαθητών, στις περισσότερες χώρες προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι κοινωνικο-οικονομικοί παράγοντες ευθύνονται σε σημαντικό βαθμό για τις χαμηλότερες επιδόσεις των μεταναστών-μαθητών, ενώ οι κοινωνικο-πολιτιστικοί παράγοντες ευθύνονται σε μικρό βαθμό και οι σχολικοί παράγοντες αναδεικνύονται ως σημαντικοί σε ένα περιορισμένο μόνο αριθμό περιπτώσεων. Επομένως, οι μετανάστες μαθητές έχουν χαμηλότερη επίδοση συγκρινόμενοι με τους γηγενείς μαθητές, είτε λόγω του χαμηλού κοινωνικο-οικονομικού τους επιπέδου (όπως ακριβώς συμβαίνει και τους με τους γηγενείς συμμαθητές τους με παρόμοια κοινωνικο-οικονομική προέλευση), είτε λόγω γλωσσικών εμποδίων (Schleicher, 2006). Επιπλέον, σε όλες τις χώρες φαίνεται πως το κλειδί για να βελτιώσουν οι μετανάστες μαθητές τις σχολικές τους επιδόσεις είναι η γλώσσα που μιλιέται στο σπίτι. Κατά συνέπεια, η εκπαιδευτική πολιτική θα πρέπει να εστιάσει στην ενσωμάτωση των μαθητών αυτών στα σχολεία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις γλωσσικές δεξιότητες, εάν είναι δυνατόν, από τα πρώτα στάδια της σχολικής τους πορείας (Entorf & Minoiu, 2005).

Ιστοσελίδες και Αναφορές Οργανισμών

Ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την εκπαίδευση μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, η οποία περιλαμβάνει πολλά κείμενα εκπαιδευτικής πολιτικής και υλικά για τους εκπαιδευτικούς: <http://www.sirius-migrationeducation.org/>

Αναφορά του ΟΟΣΑ η οποία περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του διαγωνισμού PISA σχετικά με τις επιδόσεις των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο σε διάφορες χώρες και γνωστικά αντικείμενα: <https://www.oecd.org/education/Helping-immigrant-students-to-succeed-at-school-and-beyond.pdf>

Αναφορά του δικτύου Ευριδίκη σχετικά με το πώς οι Ευρωπαϊκές χώρες ενσωματώνουν μετανάστες μαθητές στα εκπαιδευτικά τους συστήματα:

http://eacea.ec.europa.eu/Education/eurydice/documents/thematic_reports/101EN.pdf

Ιστοσελίδα του ευρωπαϊκού προγράμματος TIES-The integration of the European Second Generation: <http://www.tiesproject.eu/content/view/20/35/lang,en/>

Αναφορά του συνεδρίου του Ευρωπαϊκού Δικτύου των Συμβουλίων Εκπαίδευσης, το οποίο έλαβε χώρα στη Λάρνακα της Κύπρου μεταξύ 15-17 Οκτωβρίου του 2012 με κεντρικό θέμα «Μετανάστευση και Εκπαίδευση»:

<http://www.eunec.eu/sites/www.eunec.eu/files/attachment/files/report.pdf>

Χρήσιμα περιοδικά

Race, Ethnicity and Education: <http://www.tandfonline.com/loi/cree20#.Vo5mHfeTviU>

Intercultural Education: <http://www.tandfonline.com/loi/ceji20#.Vo5oMPeTviU>

Diaspora, indigenous and minority education: <http://www.tandfonline.com/toc/hdim20/current>

Αναφορές

Banks, J. A. (2015). Cultural diversity and education. London: Routledge.

Entorf, H., & Minoiu, N. (2005). What a difference immigration policy makes: A comparison of PISA scores in Europe and traditional countries of immigration. *German Economic Review*, 6(3), 355-376.

Gay, G. (2010). Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice. New York: Teachers College Press.

Gitlin, A., Buendia, E., Crosland, K., & Doumbia, F. (2003). The production of margin and center: Welcoming–unwelcoming of immigrant students. *American Educational Research Journal*, 40(1), 91-122.

Mitchell, N., & Bryan, J. (2007). School-family-community partnerships: Strategies for school counselors working with Caribbean immigrant families. *Professional School Counseling*, 10(4), 399-409.

Rong, X. L., & Preissle, J. (2008). Educating immigrant students in the 21st century: What educators need to know. Corwin Press.

Simon, F., Malgorzata, K., & Beatriz, P. (2007). Education and Training Policy No More Failures Ten Steps to Equity in Education: Ten Steps to Equity in Education. OECD Publishing.

Schleicher, A. (2006). Where immigrant students succeed: a comparative review of performance and engagement in PISA 2003. *Intercultural Education*, 17(5), 507-516.

Thomas, T. N. (1995). Acculturative stress in the adjustment of immigrant families. *Journal of Social Distress and the Homeless*, 4(2), 131-142.

Valdés, G. (1998). The world outside and inside schools: Language and immigrant children. *Educational researcher*, 27(6), 4-18.

Villegas, A. M., & Lucas, T. (2007). The culturally responsive teacher. *Educational Leadership*, 64(6), 28.